משניות מבוארות מסכת כלים פרק כא - כב

נחלקה לרחבה ונשברו הקנים לחצי, **רבי יהודה טהרה**, דלא חזיא לשכיבה, דסוף הראיה לנתנק (תפא"י), **וכן המתיר ראשי המזרנין** שהם קשרים שקושרים בראש המחצלת כדי שלא תתפרק, **אם התיר אותן קשרים טהורה**, דמומד לשרתירה, ובקטל מתורת כלי. **נחלקה לארבה ונשתיירו בה שלשה מצדנים**, שקל אחד ורחב שני טפחים, ושלשתן ביחד של **ששה טפחים, טמאה**, דקל ורחבו שני טפחים. **מחצלת** חדשה **שנארגה, מאימתי מקבלת טומאה, משתמקנב**, משייחתוך ראשי קרומים הבולטין ממנה, **והיא גמר מלאכתה**.

פרק כא בשעת ארגת בגדים יש חוטי שבשתחתין לארך כמו רוחב הבד שרוצה לארג, וחוטו הערב נכנס בין חוטי השתי, ויש לפניו שני עצים עגלים, אחד שחוטי השתי משתחתין עליו ונקרא כובד תחתון, ואחד שהבגד הארג נמתח עליו, ונקרא כובד עליון. ומפני שהן עצים כבדים נקראין כובד. נירים הם חוטין הארוגין על הקנה, ויש בו שני נטרים, באחד חצי מחוטי השתי, ובשני חצי מחוטי השתי ונירין אחד עולה והערב נכנס ביניהן, והמסרק כלי עשוי במסרק מהדק החוטין של הערב. **א) הנוגע בכובד העליון** או **בכובד התחתון** או **בנירין** החוטין הארוגין על הקנה, **ובקירום** כסדר שבו מחברין החוטין, **ובחוט שהקבעירו על גבי ארגמן**, שלאחר שעשה רקמה של ארגמן מושיטין עליה חוט כדי שלא תתלכלך, ואותן חוטין לא הוי חבור לבגד. **ובעירה**, תחיכה קטנה מצמר או משפשתן שארגוהו בתוך המטפחת לנוי, ובאריא **שאינו עתיד להחזירה**, הינו שנקרע לארג בבגד אירא בשבת שחר וזה מצבע אדם, והרי עתיד להוציאה, בכל אלו **טהור**, דלא הוי חבור. אבל הנוגע **בנפש המסכת**, חוט הערב שהכניס בין חוטי השתי, ואפילו לא הכה עליו במסרק לחברו, **ובשתי העומד** לארג בבגד, **ובכשול** שהעבירו **על גבי הארגמן**, הינו חתיכה בגד שתופרין על הארגמן שלא יתלכלך הבגד, **ובעירה שהיא עתידה להחזירה**, שישאר בבגד. בכל אלו **טמא. הנוגע בצמר שעל האימה**, מקל ארך שהנשים סורכין עליו הצמר בשעה שטוות, או **באשיה**, בצמר שעל האשיה, והוא גם עשוי לטוות בו, אלא שאימה ואשיה משמע דמטוות בו מזו בצותרן, ותפארת ישראל מפרש אשיה, הפלך שאותן הטווה בידה הימנית לכרוך עליו החוט, ותמינתו כעין מקל קטן, וברא"ש כפתור, בכל אלו **טהור**, דלא הוי חבור. **הנוגע בפיקה**, כמין כדור של ברזל ויש בו נקב, והנשים נותנות אותו בראש הפלך להכבידו בשעת טויה, **עד שלא פרעה**, כל בטל שלא התיר המטוה ממנה, **טמא**, דהוי כחבור לבגד. **ובשפרעה** משהתיר **טהור**. במשנה זאת מבאר התנא איזה דברים חשובים חבור למחרשה ואיזה דברים אינם חבור. **ב) הנוגע בעל** של בהמה, והוא הברזל שמלבישין על עצור הבוטה כשמוסשכת בעגלה, **ובקטר**, שני עצים שמחבין צדי הגל, **בגד** אם שקשקורין מתחת לגל שלא תדחק, **ובעטות**, עץ ארוך ועב מן המחרישה שנכנס בעול, **אפילו נגע בשעת מלאכה, טהור**, דאינם חבור לגד, ולא נטמא אלא הבדר שנגע בו. אבל הנוגע **בחרב**, עץ עשוי בדמות חרב שתופס בו החורש, **ובברך**, עץ עקום דומה למרקב. והוא נטוש על הקרקע בעת המרישה כדי להשוות הנעקר הנחרש, **וביצול**, עץ שתופס

משניות מבוארות מסכת כלים פרק כג

להכה עליו. ד) כסא של כלה שנטלו חפויין, כמין שנים שיוצאין מכל צד כדי שיסמכו עליו, **בית שמאי מטמאין** בדברי הלל. **ובית הלל מטהרין**, דלא הוי כלכלה ובלא כסוי הדפנות שעשוין לסמך עליהם, **טמא**. מלבן הוא המרובע של הכסא שעליו יושבין. **כסא שקבעו בערבה**, והיינו שקבעו בערבה, כדי להניח בתוך הערבה, **ובית הלל מטהרין**, **בית שמאי מטמאין**, דסברי לא בטל כסא לגבי ערבה. **ובית הלל מטהרין**, דסבירא להו בטל כסא לגבי ערבה (ובכסא הכבוע בערבה מודים בית שמאי דבית הלל). **שמאי אומר, אף כסא הנעשה בה**, בערבה מאותו עץ של ערבה **גם** היא טמאה מדרס. כסא הוא הנעשה מארבע עצים ונפרדים בקוביון מד משלש רוחות, ומעליו לוחות מעין לשב עליהם. **ה) כסא שלא היו חפויין יוצאים** מן הצדדים, פרוש שאין הנקרים בולטים חוץ מן הכסא **ונטלו**, נשבר חלק מחפויו, עדיין **טמא** הכסא, **שכן דרכו להיות מיטה על צדו ויושב עליו**, אף על פי שאינו ראוי לישב עליו ראוי להטות הכסא לצד אחר ולישב עליו, אבל אם בולטים אינו ראוי לישב עליו מן הצד מפני שנפר אחד בולט מן השני. **ו) כסא שנטל חפויין המאצעי והחיצונים קיימים**, דהכסא יש לו שלשה נקרים, ונשאר לוח מקאן ולוחם שבצד, עדיין הוא מדרס, ולישיבה. **וכן נטלו החיצונים והמאצעי קיים**, אף על פי שאינו ראוי לישב עליו, **אבל** אם בולטים אינו ראוי לישב עליו מן הצד מפני שנפר אחד בולט מן השני. **ז) כסא שנטל חפויין המאצעי והחיצונים קיימים**, דהכסא יש לו שלשה נקרים, ונשאר לוח מקאן ולוחם שבצד, עדיין הוא מדרס, ולישיבה. **וכן נטלו החיצונים והמאצעי קיים**, אף על פי שאינו ראוי לישב עליו. **ח) כסא שנטל חפויין המאצעי והחיצונים קיימים**, דהכסא יש לו שלשה נקרים, ונשאר לוח מקאן ולוחם שבצד, עדיין הוא מדרס, ולישיבה. **וכן נטלו החיצונים והמאצעי קיים**, אף על פי שאינו ראוי לישב עליו. **ט) כסא שנטלו חפויין**, אף על פי שאינו ראוי לישב עליו, **בית שמאי מטמאין**, **ובית הלל מטהרין**. **בית שמאי אומר**, אף **מלבן** הוא כסא בלא חפויין. **טמא**. מלבן הוא המרובע של הכסא שעליו יושבין. **ד כסא שלא היו חפויין**, **בית שמאי מטמאין**, **ובית הלל מטהרין**. **שמאי אומר**, אף **מלבן** הוא כסא בלא חפויין. **טמא**. **כסא שקבעו בערבה**, **בית שמאי מטמאין**, **ובית הלל מטהרין**. **שמאי אומר**, אף **הנעשה בה**: **ה כסא שלא היו חפויין יוצאין, ונטלו**, **טמא**, **שכן דרכו להיות מיטה על צדו ויושב עליו**. **ו כסא שנטל חפויין האמצעי והחיצונים קיימים**, **טמא**. **נטלו החיצונים וקיים האמצעי קיים**, **טמא**. **רבי שמעון אומר**, **אם היה רחב טפח**. **ז כסא שנטלו שנים מחפויין זה בצד זה**, **רבי עקיבא מטמא**, **וחכמים מטהרין**. **אמר רבי יהודה**, **אף כסא של כלה שנטלו חפויין ונשתייר בו בית קבלה**, **טהור**, **מפני שבטל העקר ובטלה הטבלה**. **ח שדה שנטל העליון**, **טמאה מפני התחתון**. **נטל התחתון**, **טמאה מפני העליון**. **נטל העליון והתחתון**, **רבי יהודה מטמא מפני הדפין**, **וחכמים מטהרין**. **ישיבת הספתה**, **טמא מדרס**. **ט כפה שסרסרו**, **וכרכמון**, **ונעשאו פנים**, **רבי עקיבא מטמא**. **וחכמים מטהרין**, **עד שיחוק בו**. **הסל והכלכלה שמלאן תבן או מוכין**, **התקינן לישיבה**, **מטמא**. **אם עשו בו גובה טפח**, **אם יש בו גובה טפח**, **שהדף הצד טפח מן הלישיבה**, **על הקרקע**. **אבל אם לא עשו בו גובה טפח**, **אינו מטמא**. **ובמדבר**, **עץ עקום דומה למרקב**. **והוא נטוש על הקרקע בעת המרישה כדי להשוות הנעקר הנחרש**, **וביצול**, **עץ שתופס** **החורש בידו**, **ובו** **מטה המחרישה לכל צד**, **בכל אלו טמא**, **דקל שלשה כלים** **אלו אין בדקל להכירם זה מזה**. **המוגע בקנים** **שקשרים** **בחלתיים**, **שני עצים שבנקבי העול**, **ובעריין**, **הוא עשוי כמין כלי מטמא מדרס**. **ובעריין** **עץ המחבר במחרישה כדי שישבר גושי אבנים שנעקרו על ידי הקנקן**, **טמא**. **רבי יהודה מטהר בחלתיים**, **מפני שאינם עשוין אלא לרבות את העפר**. **נטל אחד**: לרבות. **ושניהם פרוש אחד להם**, **שעל ידי שמרכיבין הקרקע מרבין העפר**. **ג) המוגע ביד של מגרה**, **ברזל מלא פגימות שמנקרין בו הסולות**. **מבאן ומבאן**, **שיש לו שני עצים שבהן תופס חרש עצים בשעה שמנקר הסולות**, **טמא**, **דהוא להו ידות הכלים**. **אבל המוגע בחוט בשרשיה**, **שקושרין חוט או חבל כעין בית יד בעצי הנעצים ומחבר בין שניהם**, **או באמה**, **עץ ארוך שהולך בין שני עצים לארוך המגרה**, **ובסניפין**, **עץ קטן נתון מן החוט המשיחה על האמה**, **ובו פותלין וזוקלין החוט**, **ולקפמנים ישים שנים**, **או במכבש של חרש**, **מקום יש לחרש עצים שכובש ועוצר שני העצים הנקופמים** **והלוחות כדי שיתישרו**, **ובקשטינים**, **כמין קשת קטן של עץ שתוחבין בו בדקל** **מקדמי ואוחז בקשת ומגלגל את הברזל המקדמי**, **טהור**. **דלא חשיבי חבור שדרכם שלא לחבר הקשת למקדמי**, **וכן כל אלו**. **רבי יהודה אומר אף המוגע במלבן של מסר הגדול**, **הינו שעושים למסר כמין מלבן של עצים דקים**, **המוגע בו טהור**, **דלא עשוי אלא בית יד בלבד**, **המוגע ביתיר חבל שבקשת**, **ובקשת**, **אף על פי שהיא מנותקת**, **אם תחיך ומוכן ליחות** לחבור, **אם החיך הוא קטן**, **שאין החיך חבור לקשת ולתיר**. **מצודת האישות** כמין בריכה שאין לה עינים, שמפסקת את השדות, ובדין אותה במצודת, **וקדין** **מנותקת**, **וחיך** **בקרקע**, **כל זמן שהיא מנותקת**, **אינו מטמא**. **ד) כסא שלא היו חפויין**, **בית שמאי מטמאין**, **ובית הלל מטהרין**. **שמאי אומר**, **אף מלבן** הוא כסא בלא חפויין. **טמא**. **כסא שקבעו בערבה**, **בית שמאי מטמאין**, **ובית הלל מטהרין**. **שמאי אומר**, **אף הנעשה בה**: **ה כסא שלא היו חפויין יוצאין, ונטלו**, **טמא**, **שכן דרכו להיות מיטה על צדו ויושב עליו**. **ו כסא שנטל חפויין האמצעי והחיצונים קיימים**, **טמא**. **נטלו החיצונים וקיים האמצעי קיים**, **טמא**. **רבי שמעון אומר**, **אם היה רחב טפח**. **ז כסא שנטלו שנים מחפויין זה בצד זה**, **רבי עקיבא מטמא**, **וחכמים מטהרין**. **אמר רבי יהודה**, **אף כסא של כלה שנטלו חפויין ונשתייר בו בית קבלה**, **טהור**, **מפני שבטל העקר ובטלה הטבלה**. **ח שדה שנטל העליון**, **טמאה מפני התחתון**. **נטל התחתון**, **טמאה מפני העליון**. **נטל העליון והתחתון**, **רבי יהודה מטמא מפני הדפין**, **וחכמים מטהרין**. **ישיבת הספתה**, **טמא מדרס**. **ט כפה שסרסרו**, **וכרכמון**, **ונעשאו פנים**, **רבי עקיבא מטמא**. **וחכמים מטהרין**, **עד שיחוק בו**. **הסל והכלכלה שמלאן תבן או מוכין**, **התקינן לישיבה**, **מטמא**. **אם עשו בו גובה טפח**, **אם יש בו גובה טפח**, **שהדף הצד טפח מן לישיבה**, **על הקרקע**. **אבל אם לא עשו בו גובה טפח**, **אינו מטמא**. **ובמדבר**, **עץ עקום דומה למרקב**. **והוא נטוש על הקרקע בעת המרישה כדי להשוות הנעקר הנחרש**, **וביצול**, **עץ שתופס** **לישיבה טהורין**, **מטמאת מדרס**. **דאין דרכו בכך ובטלה דעתו אצל כל אדם**. **סרגו בגמי מין עשב קרג של פיקן דקדר** **שמקרצין המסות**, **או במשיחה** **של ברזל עם נקב באמצע**, **ומכסה עור**, **ומכסה עור**, **טמאה מדרס** **וטמא מת**. **פרשה העור** מן הברזל **טמא מדרס**. **דעור בפני עצמו חזיא לשיבה**, **והברזל טמא מת מדר**, דלא **חזי לשיבה וחזי לשאר מלאכות** **הטרסקל**, **כל עשוי מעבדה** **קלופה** **ואוכלין עליו לחם** **שחפוי** **על עור**, **וגם השפה** **של עור**, **טמא מדרס** **וטמא מת**. **פרשה העור** מן הטרסקל, **כיון שנשאר בלא שפה**, **העור טמא מדרס**, **דראוי לישיבה**, **והטרסקל טהור מכלום**, **דמסני קטנו אינו ראוי לישיבה**. **קטפלין של שיש שבמרחץ**, **ושתי רגליו של עץ**, **טמא**. **הרגלים** **שבשיש** **ושל עץ**, **דלא אבנים אין לחם** **טמאה**, **ואם רגל אחת של עץ ואחת של אבן**, **טהור**. **דהוי כאלו כלו מאבן**. **הנסרים שבמרחץ ששוגמן** **ששפשפן** **ותקנן**, **רבי עקיבא מטמא** **דראוי לישיבה**. **וחכמים מטהרים**, **שאינם עשוים אלא שיהיו המים מהלכים** **תחתיהן**, **ולא** **שישבו** **עליהם**. **ומים** **שבני אדם** **יושבים** **עליהם** **הוא** **כדי שלא** **יטנפו** **ממי** **המרחצאות**. **קנקילין** **כלי** **שמשימין** **תחתיו** **אש** **בקנקילין** **דרי** **לעשן** **הבגדים** **שיש בה** **בית קבלת כסות**, **שעליה** **טמאה**, **והעשויה** **כסוות** **שפתוחה** **משתי** **צדדין**, **טהורה**.

פרק כג **א) כדורי** **העשוי** **מעור** **ומומלאהו** **מוכין**, **והאמוט**, **דפוס** **מגעל** **העשוי** **מעור** **ומומלאים** **בפנים** **שער** **ובו** **עושין** **המגעל**, **והקמעיל** **שיש** **בתוכו** **בית** **קבול**, **והתפילין** **ויש** **בתוך** **הבתים** **פרשיות** **כתובות** **בקלף**. **שנקרעו** **לאחר** **שנטבעה**, **המוגע** **בהן**, **טמא**, **ובמה** **שבתוכן**, **טהור** **דלא** **הוי** **חבור** **לה**, **ואפילו** **נטמאו** **בעודן** **שלמים** **ונקרעו** **ונגע** **במה** **שבתוכן**, **טהור**. **האכף** **שנקרע**, **גם** **המוגע** **במה** **שבתוכו** **טמא**, **מפני** **שהתפר** **מחברו** **ועשוהו** **אחד** **עם** **מה** **שבתוכו**, **שתופר** **אף** **שפיון** **של** **סוס** **טמא** **רכ** **משום** **מושב**. **ומה** **שבתוכו** **מפני** **שעומדין** **עליו** **בקומופון**, **בשדה** **שמשקין** **שם** **המלכים**, **רגילים** **לישב** **על** **הספיון** **לראות** **שחוק** **המלך**. **ואין** **טמא** **מרכב** **אלא** **המיחד** **לרכיבה** **בלבד**. **אבל** **אכף** **של** **נאקה**, **טמא** **מרכב**, **ובזה** **מודה** **לתנא** **קמא** **כיון** **שאינו** **מיחד** **אלא** **לרכיבה** **בלבד**. **ורמב"ם** **פרש** **טמא** **מושב**, **ולדעת** **תנא** **קמא** **קאי**, **דבנאקה** **גם** **תנא** **קמא** **סובר** **דטמא** **רק** **מושב**. **ורמב"ם** **נסח** **ארץ** **ישראל** **גורס** **כמו** **פרוש** **הרע"ב**.